

Yttrande över förslag gällande att åter möjliggöra utvinning av uran

Beskrivning av ärendet

Remiss har inkommit från Klimat- och näringslivsdepartementet gällande en promemoria som presenterar förslag till förändringar med syfte att åter möjliggöra utvinning av uran som koncessionsmineral. Förslaget innebär ändringar i miljöbalken och minerallagen. Motala kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Motala kommuns yttrande

Det aktuella förslaget innefattar många aspekter, främst energi- och säkerhetspolitiska, men även gällande juridiska komplikationer av det befintliga förbudet. I förslaget beskrivs att lagändringen ger en möjlighet att verka för en tryggad råvaruförsörjning som krävs för den gröna omställningen samt för att minska Sveriges och EU:s importberoende mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget i Europa.

Motala kommuns yttrande avgränsas till att fokusera på eventuella konsekvenser i det fall utvinning av uran skulle bli aktuell inom kommunens gränser.

Motala kommun är en av de kommuner i Sverige som har alunskiffer i berggrunden, vilket innebär att kommunen berörs särskilt av denna lagstiftning. Det är i alunskiffer som uran når sina högsta koncentrationer i den svenska berggrunden. Uranrika alunskiffer förekommer i Skåne, Västergötland, Östergötland, Öland, Närke och längs den svenska fjällkedjan. I promemorian beskrivs att en framtida utvinning av kritiska metaller och mineral kan förväntas ske just i alunskiffer, genom brytning i dagbrott. Dagbrott innebär ianspråktagande av stora markområden, vilket medför stora ingrepp i ekosystem och landskapsbild. Vidare måste särskild hänsyn tas till odlingsmark. I tider då beredskapen höjs och vårt behov av att bli mer självförsörjande av livsmedel ökar är det uppenbart oförenligt med brytning av alunskiffer i dagbrott i jordbruksmarken på Östgötaslätten, och i Motala kommun.

De mycket omfattande skador som uppstår är irreversibla och den marken kan inte odlas mer. Det kan vi inte stå bakom. Motala kommun ser därmed

en uppenbar risk för en konflikt mellan utvinning av uran från alunskiffer och bevarandet av värdefull jordbruksmark för framtida livsmedelsförsörjning.

All gruvverksamhet innebär en risk för förorening av grundvatten och ytvatten. Alunskiffer specifikt är en bergart som kan leda till utsläpp av surt, metallhaltigt lakvatten som riskerar att spridas till närliggande miljöer. Detta kan påverka såväl privatpersoner som näringsliv i form av grävda brunnar och andra vattenmiljöer som påverkas.

Enligt promemorian är de kända miljöriskerna med utvinning av uran flera och överensstämmer med de som gäller för gruvverksamhet i allmänhet. Motala kommun vill i sammanhanget särskilt lyfta fram att försiktighetsprincipen bör råda vad gäller våra sjöar och vattendrag. Vättern som är en av landets viktigaste vattentäkter måste tillförsäkras ett strikt skydd. Vätterns dricksvatten är en naturresurs som inte kan tas för given och som måste ges skydd för framtida generationer. Med utredningens förslag riskeras det kommunala vetot vilket är oacceptabelt.

Motala kommun vill lyfta att hänsyn måste tas till kommunens finansiering av indirekta konsekvenser av en ökad uranbrytning. Exempel på detta kan vara infrastruktur, ökade miljökontroller med mera. I övrigt ser vi att en ökad uranbrytning kan bidra till en stabil energiförsörjning och teknologisk utveckling. De nationella och internationella effekterna av detta är viktiga att beakta men den bredare diskussionen kring dessa frågor får föras på nationell nivå då vi valt att avgränsa oss till en kommunal kontext.

Mark Henriksson
Kommunstyrelsens ordförande